

Vdovský důchod

01. Pojmenování (název) životní situace

Vdovský důchod

02. Základní informace k životní situaci

Vdovský důchod je druh pozůstalostního důchodu, na který má nárok, za podmínek stanovených zákonem, vdova.

Vdovský důchod se skládá ze základní a procentní výměry. Základní výměra, stejná pro všechny důchody, v roce 2013 činí 2 330 Kč. Výše procentní výměry vdovského důchodu činí 50 % procentní výměry starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, na který měl nebo by měl nárok manžel v době smrti.

Podrobnější informace o dávce poskytne příslušný pracovník OSSZ Brno - venkov se sídlem Kounicova 14, Brno.

03. Kdo je oprávněn v této věci jednat (podat žádost apod.)

Žádost o vdovský důchod může podat:

- oprávněná osoba,
- zákonný zástupce občana zbaveného způsobilosti k právním úkonům nebo jehož způsobilost k právním úkonům byla omezena.

Za občany, kteří vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemohou sami podávat žádost o dávku důchodového pojištění, mohou s jejich souhlasem a na základě potvrzení lékaře o zdravotním stavu těchto občanů podat tuto žádost jejich rodinní příslušníci.

04. Jaké jsou podmínky a postup pro řešení životní situace

Vdova má nárok na vdovský důchod po manželovi, jestliže zemřelý:

- pobíral starobní důchod, nebo
- pobíral invalidní důchod, nebo
- ke dni smrti splnil podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod, nebo
- ke dni smrti splnil podmínky nároku na starobní důchod, nebo
- zemřel následkem pracovního úrazu.

Vdovský důchod náleží po dobu jednoho roku od smrti manžela.

Nárok na vdovský důchod i po jednom roce od smrti manžela má vdova tehdy, pokud:

- pečuje o nezaopatřené dítě,
- pečuje o dítě, které je závislé na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost),
- pečuje o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který s ní žije v domácnosti a je závislý na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost),
- je invalidní ve třetím stupni, nebo
- dosáhla alespoň věku o 4 roky nižšího, než činí důchodový věk pro muže stejného data narození nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.

Znamená to tudíž, že na rozdíl od právní úpravy platné před 1.1.2010 již pro nárok na vdovský důchod po uplynutí jednoho roku od smrti manžela není rozhodující dosažení věku 55 nebo 58 let, ale dosažení věku o 4 roky nižšího než činí důchodový věk stanovený podle § 32 zákona o důchodovém pojištění pro muže stejného data narození, pokud skutečný důchodový věk není nižší. Tato podmínka platí stejně pro ženy i muže.

Nárok na vdovský důchod vznikne znovu, jestliže se splní některá z výše uvedených podmínek do pěti roků po zániku dřívějšího nároku na vdovský důchod. Pokud však nárok na vdovský důchod vznikl po 31.12.2011, činí lhůta pro jeho obnovu dva roky od dřívějšího zániku nároku na vdovský důchod.

Nárok na vdovský důchod zaniká uzavřením nového manželství.

Nárok na vdovský důchod zaniká též dnem právní moci rozhodnutí soudu o tom, že vdova úmyslně způsobila smrt manžela jako pachatelka, spolupachatelka nebo účastnice trestného činu.

05. Jakým způsobem můžete zahájit řešení životní situace

Dostavte se k sepsání žádosti o vdovský důchod na příslušný úřad.

06. Na které instituci životní situaci řešit

Žádosti o důchod sepisují okresní správy sociálního zabezpečení (dále též "OSSZ"), Pražská správa sociálního zabezpečení (dále též "PSSZ") nebo Městská správa sociálního zabezpečení Brno (dále též "MSSZ"), příslušné podle místa trvalého bydliště oprávněné osoby.

Kontakty na OSSZ/ PSSZ/ MSSZ naleznete na internetových stránkách České správy sociálního zabezpečení.

07. Kde, s kým a kdy životní situaci řešit

K poskytnutí odborné pomoci je příslušná OSSZ/ PSSZ/ MSSZ. Vlastní rozhodování o vdovském důchodu potom přísluší České správě sociálního zabezpečení (dále též "ČSSZ"). *(Pokud jde o příslušníky ozbrojených sborů, jsou k rozhodování o důchodu příslušné orgány Ministerstva vnitra, Ministerstva obrany, příp. Ministerstva spravedlnosti.)*

V konkrétním případě na OSSZ Brno - venkov, Kounicova 14, 602 00 Brno.

Ing. Marcela Novotná vedoucí oddělení - Oddělení důchodového pojištění ,
tel.: 420 541 584 218

08. Jaké doklady je nutné mít s sebou

Předkládáte doklady vlastní, manželovy, prokazující dobu jeho pojištění a doklady týkající se dětí:

- občanský průkaz váš i zemřelého manžela (pokud jste jej dosud neodevzdala),
- oddací list,
- úmrtní list,
- rozhodnutí o přiznání důchodu manžela (je-li k dispozici); pokud však ke dni smrti nebyl přiznán, pak je žádoucí, abyste předložila doklady prokazující dobu pojištění manžela včetně náhradních dob pojištění, tzn. základní vojenskou službu, dobu studia, vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání apod.,
- rozhodnutí o přiznání důchodu, pokud jej pobíráte (je-li k dispozici),

- rodné listy dětí, popř. výpis z matriky narození (i osvojených dětí nebo dětí, které jste převzala do péče nahrazující péči rodičů),
- příslušný doklad o datu osvojení, jde-li o osvojené dítě,
- jde-li o dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů, předkládá se rozhodnutí příslušného orgánu, kterým bylo dítě svěřeno do péče žadatelky.

09. Jaké jsou potřebné formuláře a kde jsou k dispozici

Žádost o vdovský důchod (na předepsaném tiskopisu) s vámi sepíše příslušná OSSZ/ PSSZ/ MSSZ.

10. Jaké jsou poplatky a jak je lze uhradit

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

11. Jaké jsou lhůty pro vyřízení

Rozhodnutí o přiznání důchodu je orgán sociálního zabezpečení povinen vydat nejpozději do 90 dnů od zahájení řízení.

Tato lhůta se prodlužuje o dobu, po kterou se např. došetřují rozhodné skutečnosti u zaměstnavatelů, úřadů aj.

12. Kteří jsou další účastníci (dotčení) řešení životní situace

V řešení této situace správní řád nepřipouští další účastníky řízení než žadatele o důchodovou dávku, eventuálně ve specifických případech zákonného zástupce či správním orgánem ustanoveného opatrovníka.

13. Jaké další činnosti jsou po žadateli požadovány

Další činnosti nejsou stanoveny.

14. Elektronická služba, kterou lze využít

Své dotazy můžete posílat prostřednictvím internetových stránek ČSSZ na elektronické podatelny jednotlivých pracovišť ČSSZ.

15. Podle kterého právního předpisu se postupuje

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

16. Jaké jsou související předpisy

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

17. Jaké jsou opravné prostředky a jak se uplatňují

Proti rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení (ČSSZ/ Ministerstva obrany/ Ministerstva vnitra/ Ministerstva spravedlnosti) ve věcech důchodového pojištění lze od 1.1.2010 jako řádný opravný prostředek podat písemné námitky do 30 dnů ode dne jeho oznámení účastníku řízení.

Námitky musí obsahovat stejné náležitosti jako odvolání podané podle § 82 správního řádu, tj. především z nich má být patrné, kdo je činí, které věci se týkají a co se navrhuje; musí tedy obsahovat označení účastníka a správního orgánu, jemuž je určeno, a podpis osoby, která je činí.

Dále musí obsahovat údaje o tom, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu ho napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo.

Není-li v námitkách uvedeno, v jakém rozsahu účastník rozhodnutí napadá, platí, že se domáhá zrušení celého rozhodnutí.

Podání námitek nemá odkladný účinek, nejde-li o rozhodnutí, které se týká plnění sankční povinnosti příjemců dávek či zaměstnavatelů. Námitky se podávají orgánu sociálního zabezpečení, který rozhodnutí vydal, a ten o nich také rozhoduje (ČSSZ/ Ministerstvo obrany/ Ministerstvo vnitra/ Ministerstvo spravedlnosti).

Pokud je takovým orgánem ČSSZ, lze námitky v uvedené lhůtě uplatnit u ČSSZ nebo u kterékoliv okresní správy sociálního zabezpečení (OSSZ/ PSSZ/ MSSZ). Prvostupňová rozhodnutí ČSSZ tedy nenabývají právní moci doručením (jako za účinnosti dosavadní právní úpravy), ale až uplynutím 30denní lhůty k podání námitek, resp. doručením (oznámením) rozhodnutí ČSSZ o námitkách.

Orgán sociálního zabezpečení přezkoumává rozhodnutí, proti němuž byly podány námitky, v plném rozsahu; není přitom vázán podanými námitkami a může rozhodnout i v neprospěch účastníka řízení. Řízení o námitkách musí být vedeno odděleně od rozhodování orgánu sociálního zabezpečení v prvním stupni - nemohou se na něm podílet, ani v něm rozhodovat osoby, které se účastnily řízení o vydání napadeného rozhodnutí.

Podání námitek je řádným opravným prostředkem ve správním řízení a absolvování námitkového řízení, ať již úspěšné nebo neúspěšné, je proto nezbytným předpokladem k tomu, aby se věci mohl zabývat soud v rámci případné později uplatněné správní žaloby. Proti pravomocnému rozhodnutí ČSSZ může ovšem oprávněný, který se domnívá, že byl ve svých právech zkrácen, podat do 2 měsíců ode dne doručení rozhodnutí žalobu. Náležitosti žalobního návrhu jsou upraveny soudním řádem správním (zákon č. 150/2002 Sb.).

K řízení o žalobě je příslušný krajský (v Praze Městský) soud, v jehož obvodu má navrhovatel bydliště, popřípadě, v jehož obvodu se zdržuje.

Nemá-li občan bydliště na území České republiky a ani se na tomto území nezdržuje, je k řízení o žalobě příslušný Krajský soud v Brně, má-li občan bydliště na území Slovenské republiky; Krajský soud v Ostravě, má-li bydliště na území Polské republiky; Krajský soud v Plzni, má-li bydliště na území Spolkové republiky Německo; Krajský soud v Českých Budějovicích, má-li bydliště na území Rakouské republiky.

Nelze-li takto určit příslušnost krajského soudu, je příslušný krajský soud určený podle místa posledního bydliště občana na území České republiky, a nelze-li příslušnost určit ani takto, je příslušný Krajský soud v Praze.

18. Jaké sankce mohou být uplatněny v případě nedodržení povinností

Jestliže se změni skutečnosti rozhodné pro trvání nároku na důchod, je vaší povinností nahlásit to do 8 dnů ČSSZ.

V případě, že byste přijala důchod nebo jeho část, ačkoliv z okolností lze předpokládat, že důchod byl vyplacen neprávem, nebo ve vyšší částce než náležel, jste povinna neprávem vyplacené částky vdovského důchodu vrátit.

19. Nejčastější dotazy

Nejčastější dotazy a odpovědi k důchodovému pojištění naleznete na internetových stránkách ČSSZ.

20. Informace o popisovaném postupu (o řešení životní situace) je možné získat také z jiných zdrojů a v jiné formě

Česká správa sociálního zabezpečení
- Klientské centrum České správy sociálního zabezpečení

21. Za správnost návodu odpovídá útvar

Městský úřad Tišnov, odbor sociálních věcí, nám. Míru 346, Tišnov 666 01

22. Popis je zpracován podle právního stavu ke dni

31.8.2013

23. Popis byl naposledy aktualizován

31.8.2013

24. Datum konce platnosti popisu

Bez časového omezení.

25. Případná upřesnění a poznámky k řešení životní situace

Souběh důchodů a jejich výplata

Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního a na výplatu vdovského důchodu, vyplácí se nejvyšší důchod v plné výši, včetně základní výměry, a z ostatních důchodů se vyplácí polovina procentní výměry.

Přechodná ustanovení zákona č. 306/2008 Sb.

Vznikl-li nárok na vdovský důchod před 1.1.2010, zůstává nárok na tento důchod zachován po 31.12.2009, pokud vdova dosáhla před 1.1.2010 věku 55 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.

Pro stanovení výše vdovského důchodu, na který opětovně vznikl nárok po 31.12.2009, platí, že výše procentní výměry nesmí být nižší než procentní výměra vdovského důchodu, která náležela ke dni zániku nároku na tento důchod.

Vznikne-li po 31.12.2009 znovu nárok na vdovský důchod, stanoví se výše procentní výměry ve výši 50 % důchodu zemřelého. Procentní výměra vdovského důchodu se však poskytne nejméně ve výši původního pozůstalostního důchodu, který náležel ke dni zániku nároku na vdovský důchod.